

LANDKAART Inclusieve podiumkunsten

INITIATIEVEN
PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN
LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN
INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

Op deze landkaart is te zien dat er in Nederland al heel wat gebeurt op het gebied van inclusieve podiumkunsten. Mensen met een beperking kunnen op veel plekken meedoen aan kunstlessen of andere culturele activiteiten of denken mee over het culturele aanbod. Ook voorstellingen zijn steeds vaker toegankelijk voor mensen met een beperking.

KLIC OP DE PROVINCIE VAN JE KEUZE en bekijk welke initiatieven er al zijn. Ook als je samenwerking zoekt of ervaringsdeskundigen wilt vinden, kan deze landkaart behulpzaam zijn.

VUL AAN

Mis je op deze kaart een initiatief dat ook structureel aandacht besteedt aan inclusie?

Geef het aan ons door!

Mail naar miriamschout@lkca.nl

GRONINGEN

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [DanceAble Noord](#) - bij organisatie VRIJDAG
- [Slag & Vlag](#) - Initiatief van [CGN](#), [HandicapNL](#) en [Stichting Philadelphia Zorg](#) - Slag en Vlag is een concept voor mensen met een verstandelijke beperking waar actief muziek maken en bewegen op muziek met behulp van vlaggen centraal staat.

FRIESLAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [DanceAble Noord](#) - bij organisatie VRIJDAG
- [Dans op recept](#) - bij Stichting Parkinson in beweging
- [Talant](#) - zorgorganisatie met theater inclusief
- [Kunstencentrum Atrium Sneek](#) - muziekexpressie voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Slag & Vlag](#) - Initiatief van [CGN](#), [HandicapNL](#) en [Stichting Philadelphia Zorg](#) - Slag en Vlag is een concept voor mensen met een verstandelijke beperking waar actief muziek maken en bewegen op muziek met behulp van vlaggen centraal staat.
- [Muziekotheek](#) - Muzikanten uit heel Nederland kunnen aanvragen indienen voor het lenen van aangepaste muziekinstrumenten of financiële steun voor het aanpassen van eigen muziekinstrumenten.

DRENTHE

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [DanceAble Noord](#) - bij organisatie VRIJDAG
- [Slag & Vlag](#) - Initiatief van [CGN](#), [HandicapNL](#) en [Stichting Philadelphia Zorg](#) - Slag en Vlag is een concept voor mensen met een verstandelijke beperking waar actief muziek maken en bewegen op muziek met behulp van vlaggen centraal staat.

FLEVOLAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

- [Het Talentenpalet](#) - koor voor mensen met en zonder mankementen
- [Dance for Health Flevoland](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson in Almere

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

NOORD-HOLLAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Tjillskillz](#) (Hoorn) - dans en theater voor jongeren
- [Stichting ReDiscoverMe](#) - omdat dans voor iedereen is
- [Kiemkunst](#) - met o.a. theater
- [Theatergroep Eenhoorn](#) (Alkmaar/Hoorn) - inclusieve theaterworkshops
- [Stichting Misiconi](#) - inclusief dansgezelschap
- [Cool-Artiance](#) (Heerhugowaard) - met o.a. popmuziek speciaal
- [Alkmaars Prachtkoor](#) - koor met (licht) verstandelijk beperkten
- [Artiance](#) (Alkmaar) - Muziek- en zanggroep voor mensen met verstandelijke beperking
- [Stichting Muziektherapie](#)
- [Eiwerk](#)
- [Muziekpakhuis](#) - voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Prismakoor](#) (Amsterdam)
- [Cultuurhuis Wherelant](#) - kunst en cultuur voor iedereen in Purmerend
- [Dance for Health Noord-Holland](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson of MS in Amsterdam, Haarlem en Uithoorn
- [Aslan Muziekcentrum](#) - Starten in september 2020 met een band en andere lessen voor kinderen en jongeren met een beperking/handicap
- [Theatergroep La Belle](#) (Amsterdam) - theaterwerkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking.

ZUID-HOLLAND 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Stichting My Breath My Music](#) (Rotterdam) - ontwikkelt elektronische muziekinstrumenten voor mensen met een ernstige lichamelijke beperking. Geeft lezingen door heel Nederland en Europa.
- [Holland Dance](#) - bijscholing voor afgestudeerde dansdocenten en Inclusief aanbod lessen via DanceAble
- [Veenfabriek](#) - ervaring met gelijkwaardige samenwerking met [Theatergroep Domino](#)
- [Theatergroep Het Middelpunt](#) (Delft) - in De Ruimte van Ipse de Bruggen
- [Theater Babel Rotterdam](#) - het inclusieve theaterlaboratorium
- Stichting [Cardiac Output](#) Danscompagnie
- [HNT](#) - [HNT onbeperkt](#)
- [Art-Mobile](#) - o.a. muziekles op locatie
- [Formaat](#) - theateratelier - participatief theater
- [Dance for Health Zuid-Holland](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson, MS of reuma in Capelle a/d IJssel, Den Haag, Dordrecht, Leiden, Oegstgeest en Rotterdam
- [Stichting Misiconi](#) - inclusief dansgezelschap
- [Theater De Vaillant](#) - organiseert elke vrijdag discoavonden voor mensen met een beperking
- [Fenix Theatermakers](#) - onafhankelijke zorgaanbieder, die dagbesteding theater biedt aan jongvolwassenen en volwassenen met een verstandelijke beperking
- [Theatergroep Bink](#) - maakt voorstellingen op maat
- [Stichting Dans+](#) - zet zich in voor inclusieve en diverse danswereld
- [De vertelfabriek](#) (Dordrecht) - organiseert en maakt inclusief theater

ZUID-HOLLAND 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

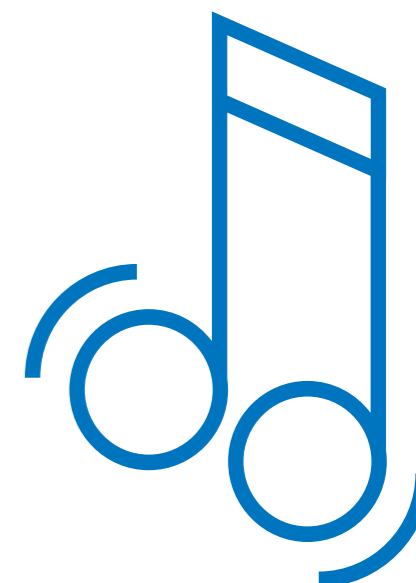
INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Jostiband](#) – Het grootste orkest ter wereld met mensen met een verstandelijke beperking. De muzikanten hoeven geen moeilijke muzieknoten te kunnen lezen. Het orkest heeft een manier gevonden waarmee iedereen muziek kan maken: muziek lezen met kleuren. Inmiddels gebruiken meer dan 1.000 instellingen, orkesten en muziekscholen deze methode.
- [United bij Music \(Verenigd door muziek\)](#)
Call for Abstracts. The 6th IASSIDD Europe Congress Value Diversity will take place from 6 to 8 July 2021 in Amsterdam, the Netherlands. For this year the organization is designing a hybrid version, that will make it possible for participants to attend the congress onsite and online.

NOORD-BRABANT 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Quiet community](#)
- [Theater met Tolk](#)
- [Theaterfestival Boulevard](#) (Den Bosch)
- Katja Grässli (Tilburg)- maker
- [Switch 2 move](#) - Tilburg
- [De Danspunt](#) - met o.a. leergemeenschap inclusiedans Brabant
- [Carte Blanche](#) - Eindhoven
- GGZ+Nieuwe Veste - [Theaterproject geraniums](#), Breda, Roosendaal
- [Theaterwerkplaats Tiuri](#) - Breda en Roosendaal theater&dansproducties
- [Special Factory](#) - [Factorium](#) - Tilburg
- [DOT belevingstheater](#) - voor kinderen en volwassenen met een ernstige meervoudige beperking
- [Dance for Health Noord-Brabant](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson of MS in Eindhoven, Grave, Roosendaal, Den Bosch en Veghel
- [Speels Collectief](#) (Tilburg en Biezenmortel) - theaterstudio voor mensen met en zonder een zorgachtergrond
- [Dutch Dance Academy](#) en [Stichting Horizon](#) (Oudenbosch) - danslessen voor mensen met een beperking
- [Slag & Vlag](#) - Initiatief van [CGN](#), [HandicapNL](#) en [Stichting Philadelphia Zorg](#) - Slag en Vlag is een concept voor mensen met een verstandelijke beperking waar actief muziek maken en bewegen op muziek met behulp van vlaggen centraal staat.

NOORD-BRABANT 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Theater De Lievekamp \(Oss\)](#) - Theater van de stad

OVERIJSSSEL

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- Enschede - lokaal speciaal ingericht met muziekinstrumenten voor mensen met een beperking; lessen voor muziektherapiestudenten over deze instrumenten (ArtEZ Hogeschool)
- [Dance for Health Overijssel](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson, MS of reuma in Borne, Deventer, Rijssen en Zwolle
- [Shanty- Smartlappenkoor 1+1=3](#) - koor van diverse samenstelling

GELDERLAND 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Speels Collectief](#) theater zonder beperking
- [Reisgezelschap](#): kunst en maatschappelijke inclusie - samenwerking tussen HAN, ArtEZ, LKCA, Cultuur Oost
- [Theater aan Z](#) (Nijmegen) - sociaal-artistieke samenwerkingen
- [Theater Klare Taal](#)
- [ArtEZ](#) - docentenopleiding: vanaf 3e jaar inclusief werken in studieplan
- [Introdans - De Ontmoetingsprojecten](#) - dansers met bijzondere gaven
- [Introdans - De onderwijsprojecten](#) - iedereen kan dansen
- Samenwerking Introdans met de Onderwijsspecialisten - [dans in de vrije tijd voor kinderen en jongeren uit het \(voortgezet\) speciaal onderwijs](#)
- Stadsschouwburg Nijmegen - prikkelarm aanbod
- [Momo Theaterwerkplaats](#) - theater voor talenten met een zorgvraag
- [Rock en Rolstoel](#) - creatieve projecten voor kinderen en jongeren met en zonder beperking door middel van muziek, theater en audiovisuele middelen
- [Dance for Health Gelderland](#) - kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson of reuma in Apeldoorn, Arnhem, Ede, Nijmegen en Zutphen
- [Theater Klare Taal](#)
- [MOMO Theaterwerkplaats](#) - weken met mensen met een verstandelijke beperking en zorgvraag
- [MiXsing](#) - zangkoor van mensen met verschillende mogelijkheden in verschillende leeftijden
- [Kazou](#) - Leer- en werkplaats voor mensen met autisme en passie voor theater

GELDERLAND 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Gekko Uniek](#) - theatergroep van jongeren met en zonder beperking

UTRECHT

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Quality of Life Centre](#) - samenleven met mensen met een verstandelijke beperking
- [Nederlands Gebarenkoor](#)
- Gemeente Utrecht heeft besloten dat alle evenementen toegankelijk moeten zijn
- [Dance for Health Utrecht](#) – kijk bij danslessen voor mensen met Parkinson in Utrecht
- [Harmonieorkest Vleuten](#) - orkest voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Sencity Festival](#) - belevingsfestival geïnspireerd op het niet of minder kunnen van muziek

ZEELAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

- [Stichting Social Delta Zeeland](#) - thema vrijetijd
- [Pennywafelhuis](#) van kunsteducatie Walcheren

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

LIMBURG

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

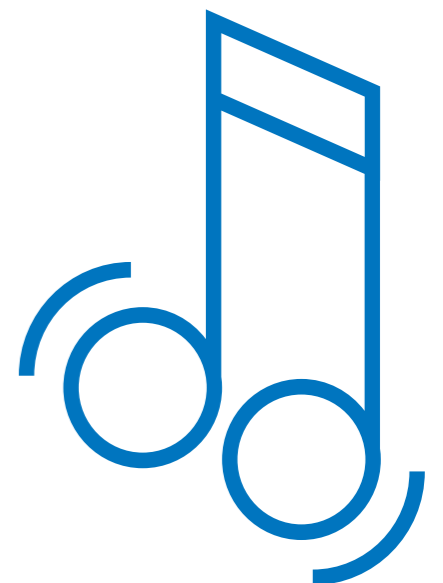
INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Toegankelijk Limburg](#) - over toegankelijkheid gebouwen

LANDELIJK

BRONNEN

- [IkToon](#) - met aandacht voor inclusie
- [Nederlandse vereniging poppodia](#) - aandacht voor inclusie
- [Ieder\(in\)](#) - netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte, organiseert ook jaarlijks de Week van de Toegankelijkheid.
- [Support beurs](#)
- www.platformklink.nl/kaart - voor lokale gehandicaptenplatforms
- [De lachende zon](#) - theater van de zintuigen
- [Vereniging Ongekend Talent](#) - theater verstandelijk beperkten
- [Emma at work](#) - bemiddelt tussen mensen met een beperking en werkgevers (o.a. voor personeel VSB fonds)
- [Stichting Onbeperkt Genieten](#) - voor advies over prikkelarm aanbod
- Artistieke Toegankelijkheid - www.artistieketoegankelijkheid.nl voor informatie over toegankelijk maken van voorstellingen
- [Muziek ook voor jou](#) - vind geschikte muziekdocent
- [Possibilize](#) - o.a. events als Sencity
- [Special Arts](#) - voor het vinden van aanbieders kunstactiviteiten voor mensen met een handicap
- [VNG Lokale Inclusie Agenda](#)
- [Dance for Health](#) - dansen en bewegen voor mensen met MS, Parkinson en reuma
- [Disability Studies](#) - onderzoek
- [Komt het Zien!](#) - Theater met audiodescriptie door blindentolken

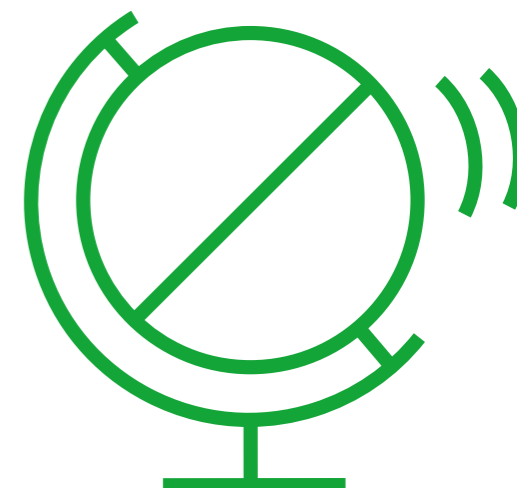

INTERNATIONAAL

BRONNEN

- Europe beyond Access
www.disabilityartsinternational.org
- België, Gent - [Platform-K](#) - inclusief dansgezelschap
- België [Podium*Ops](#) - versterken van makers en talenten met een beperking in de podiumkunsten
- [Gekko Uniek](#) - theatergroep van jongeren met en zonder beperking in Nederland en België

BRONNEN 1/7

Een selectie van publicaties, tijdschriftartikelen, onderzoek, scripties en websites vanaf 2015 in de [informatiebank](#) van het [LKCA](#).

November 2019

PODIUMKUNSTEN ALGEMEEN

Europe Beyond Access / British Council. – Onderdeel van de website Disability Arts International.

In het programma Creative Beyond Access zetten zeven organisaties zich in voor een inclusieve theater- en danswereld: the [British Council](#) (UK), [Onassis Cultureel Centrum](#) (Griekenland), [Kampnagel](#) (Duitsland), [Per Art](#) (Servië), [Skånes Dansteater](#) (Zweden), [Oriente Occidente](#) (Italië) en [Holland Dance Festival](#).

Lees meer over [Europe Beyond Access](#)

Website: [Disability Arts International](#)

[Case studies en toolkits](#)

Disability Arts and culture : Methods and Approaches / P. Koppers (redacteur). – [S.l.] : Intellect, 2019. – ISBN 978-1-78938-000-2

What does it mean to approach disability-focused cultural production and consumption as generative sites of meaning-making? This publication seeks the answer to this question and more in an exploration of disability studies within the arts and beyond. In this collection, international scholars and practitioners use ethnographic and participatory action research approaches alongside textual and discourse analysis to discover how disability figures into our contemporary world(s).

[Te bestellen bij Intellect](#)

Equality, Diversity and the Creative Case : a Data Report, 2017-2018

/ Arts Council England. – London : Arts Council England, 2019

What is the state of diversity and disability across the arts and culture sector in England? How diverse is the workforce, the programming, participation, audiences and the access to funding? And how diverse is the Arts Council of England's own workforce?

Lees het [rapport 2017-2018](#)

Website: [Creative Case for Diversity](#)

Participatiemonitor 2008-2016 : Deelname aan de samenleving van mensen met een beperking en ouderen / S. van Hees en anderen.

– NIVEL, 2018. – ISBN 978-94-6122-496-5

Hoe staat het met de participatie van ouderen en mensen met een beperking? NIVEL onderzoekt in dit rapport hoe mensen feitelijk participeren en wat hun behoeften zijn in hun deelname aan de maatschappij in de periode 2008-2016.

Enkele conclusies: In de periode 2008-2016 zijn meer mensen met een lichamelijke beperking vrijwilligerswerk gaan doen.

Ouderen en mensen met een lichamelijke beperking zijn minder vaak gebruik gaan maken van buurtvoorzieningen en minder vaak verenigingsactiviteiten, zoals muziek-, toneel-, sport en hobbyverenigingen gaan bezoeken over deze tijdsperiode.

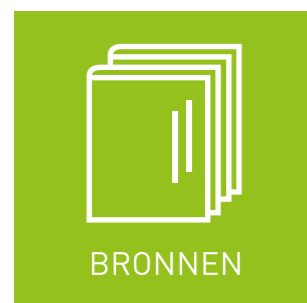
[Download de publicatie](#)

[Download de tabellen](#)

Podiumkunsten in de cultureel-maatschappelijke infrastructuur /

C. Dieleman; P. Eversmann; J. van den Eijnden (samenstelling); M. van Miert (samenstelling); A. Twaalfhoven (eindredacteur). – Utrecht : LKCA, 2018. – ISBN 978-90-6997-161-2

Hoe positioneren de professionele podiumkunstgezelschappen zich in Nederland binnen kunstzinnige en de cultureel-maatschappelijke infrastructuur? Welke functies dichten zij zich in dit veld toe? Deze vragen vormen het uitgangspunt van

BRONNEN 2/7

het onderzoek dat het LKCA en de Universiteit van Amsterdam gezamenlijk hebben opgezet.

[Download](#)

Permission to stare : Fresh perspectives on arts and disability / K. Marsh (redacteur); J. Burrows (redacteur). – Brussels : IETM, 2017, - Fresh Perspectives nr. 7. - Uitgave in samenwerking met British Council. – ISBN 978-2-930897-20-2

This Fresh Perspectives issue explores the different approaches to disability in the performing arts, with a particular focus on contemporary dance. The publication includes a collection of personal letters written by artists and a more theoretical essay locating disability in the arts. Highlighting a variety of questions, and refusing to provide easy answers, the publication hopes to trigger the interest of readers new to the topic and to enrich the views of those already informed.

[Lees de publicatie](#)

Un-Label : Innovation diversity : New approaches of cultural encounter in Europe / onder red. van S. Mitter, L. Reuter. – Cologne : Sommertheater Pustebume, 2017

This manual has been compiled in the context of the international project 'Un-Label – New Grounds for inclusive Performing Arts', an EU-Creative Europe co-funded project with partners from Germany, England, Greece and Turkey, which explores inclusive practice with an interdisciplinary outlook. It presents a comprehensive overview of the two year model programme, insights, best practice portraits, ideas, a checklist and links in the inclusive performing arts and culture scene.

[Lees het rapport](#)

Barriers to Access : report on the barriers faced by young disabled and D/deaf people in accessing youth art provision in Scotland / M. Lawrence; Birds of Paradise Theatre Company. – Glasgow : Birds

of Paradise Theatre Company, 2016

The purpose of this research is to identify the main barriers faced by young disabled and D/deaf people in accessing arts provision, in order to enable arts providers to be better informed of the barriers faced by this group of young people. The barriers were identified through conducting interviews and surveys with young disabled and D/deaf people in Scotland, alongside exchanges with individuals working within the Scottish youth arts sector. Recommendations for arts providers are included.

Lees het [rapport](#)

Voor het voetlicht : Naar een breed toegankelijk podiumlandschap voor mensen met een beperking / K. De Visscher; A. Van den Bergh. – Brussel : Demos, 2016. – ISBN 978941938115

Wat is de rol en de plaats van mensen met een beperking in de Vlaamse en Brusselse podiumkunsten? In deze publicatie wordt het podiumlandschap voor mensen met een beperking geschetst. Een stand van zaken van de actuele praktijkontwikkeling en visievorming rond podiumkunsten van mensen met een beperking in Vlaanderen en Brussel. In vijf artikelen worden een aantal uitdagingen beschreven die professionals en beleidsmakers in de toekomst moeten aangaan om de podiumkunst van en met mensen met een beperking te versterken.

[Te bestellen bij Demos](#)

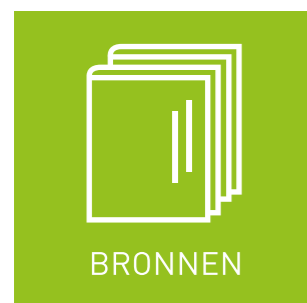
EDUCATIE

Betovering en betekenis Trendrapport theater-, dans- en muziekeducatie 2019 / C. de Bonth, L. van den Bulk, C.

Dieleman, M. van Miert en M. de Vreede. – LKCA/Universiteit van Amsterdam, 2019

[Meer informatie](#)

BRONNEN 3/7

Fluisterzacht en haarzuiver : De betekenis van kunstonderwijs voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften / D. Monsma; R. Bleeker (medewerker). – Rotterdam : Lemniscaat, 2017. – ISBN 978-90-477-0802-5

Hoe staat het met de kunsteducatie voor kinderen in het speciaal onderwijs? Wordt er veel gedaan aan muziek, dans, beeldende kunst en verhalen? Wat zijn de ervaringen? Dirk Monsma trok het hele land door, bezocht scholen die een voortrekkersrol vervullen en sprak met kinderen, ouders, kunstdocenten en deskundigen. En wat blijkt? Juist voor kinderen met een beperking is kunsteducatie een essentiële verrijking van het onderwijs.

[Te bestellen bij Lemniscaat](#)

Kunst inclusief / M.J. Kommers (hoofdredacteur)
In: Cultuur+Educatie. – Vol. 6, [2016], nr. 45, 4-128 p.

Kunsteducatie voor mensen met een beperking staat centraal in Cultuur+Educatie 45. Het bevat vier artikelen over kunsteducatie in het speciaal onderwijs en drie artikelen over de bijdrage die kunst kan leveren aan de sociale inclusie van mensen met een beperking.

[Download Cultuur+Educatie 45](#)

FESTIVALS

Het belevingsrapport : voor personen met een lichamelijke beperking / K. Vink. – Rotterdam : Welkom Toegankelijkheid & Evenementen, 2019

Dit belevingsrapport bevat de resultaten van het afstudeeronderzoek van Kennly Vink (Hogeschool Rotterdam) naar de manier waarop festivalorganisatoren de toegankelijkheid van festivals inrichten, hoe dit wordt beleefd door personen met een beperking en of er mogelijkheden zijn tot verbetering. Het biedt adviezen om de belevingswaarde van de fysieke toegankelijkheid op festivals te vergroten voor personen met een lichamelijke beperking.

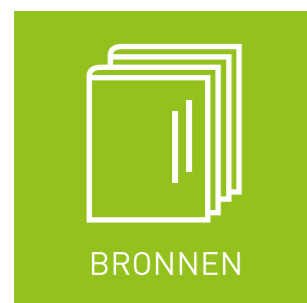
[Lees het rapport](#)

Actieplan Toegankelijkheid : Poppodia, evenementen, muzieklocaties & festivals / VVEM, Vereniging van Evenementenmakers; VNPF, Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals. – Gorinchem/Amsterdam : VVEN/VNPF, 2018

Het doel van dit Actieplan Toegankelijkheid is bewustwording te vergroten, de keuzemogelijkheden voor personen met een handicap te verruimen en het inclusief denken in de sector evenementen en festivals te bevorderen. Dit zal er geleidelijk toe leiden dat muzieklocaties steeds meer voorzieningen treffen voor mensen met een beperking. Voorzieningen kunnen bovendien immaterieel zijn, dan gaat het om de juiste bejegening, duidelijke communicatie en voldoende aandacht voor mensen met een beperking.

[Lees het Actieplan](#)

BRONNEN 4/7

Enhancing the music festival experience for hearing-impaired people: Designing an inclusive visual /tactile dance game = Everybody dance / C. Cuijpers. – Delft : TU Delft. - Scriptie Delft University of Technology, Faculty of Industrial Design Engineering, 2018

Carlijn Cuijpers (Delft University of Technology, Faculty of Industrial Design Engineering) describes in her thesis the design process to enhance the music festival experience for hearing-impaired people. This assignment was set up to make the MOJO backstage exhibition at Museum Prinsenhof Delft inclusive for hearing-impaired people.

[Lees het onderzoek](#)

DANS

Dancing with Parkinson's / S. Houston. – [S.l.] : Intellect, 2019. – ISBN 978-1-78938-120-7

This book explores the experience and value of dancing for people living with the neurodegenerative disorder Parkinson's disease. Linking aesthetic values to wellbeing, Sara Houston articulates the importance of the dancing experience for those with Parkinson's, and argues that the benefits of participatory dance are best understood through the experiences, lives, needs, and challenges of people living with Parkinson's who have chosen to dance.

[Bestelinformatie](#)

Teaching the Dance Steps : A Research on the Teaching Methods of 'Dance for Health' Teachers / N. Montesant. – Scriptie Universiteit Utrecht, Master Arts and Society, 2019

Parkinson's Disease (PD) is a progressive incurable brain disease. Therefore, it is necessary for the people who have PD

to find ways to live their life physically and mentally in the best way possible under this condition. The dance organization Dance for Health (DfH) offers a solution by setting up dance classes designed specifically for people with PD. The research question is: How is empathy visible as educational tool in a synthesized teaching method of a Dance for Health teacher?

[Lees de scriptie](#)

De bijzondere ontmoetingen van Introdans / onder red. van E. Burggrave A. Embrechts , A. Luteijn en A. Vervoort. – Arnhem : Introdans, 2018

In dit boek komen 17,5 jaar bijzondere ontmoetingen samen. De Ontmoeting is een speciale dansproductie, waarin de professionals van Introdans samen optreden met gastdansers uit bijzondere doelgroepen, zoals senioren, mensen met een verstandelijke beperking en jongeren die lijden aan een progressieve spierziekte.

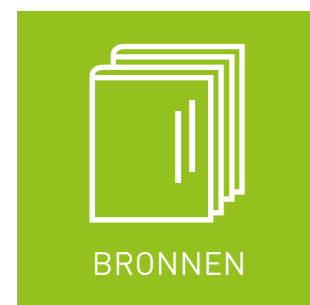
[Te bestellen bij Introdans](#)

Dance, access and inclusion : Perspectives on dance, young people and change / onder red. van S. Burrige en C. Svendler Nielsen. – Routledge, 2017

This volume foregrounds dance for young people with special needs and presents best practice scenarios in schools, communities and the professional sphere. International perspectives come from Australia, Brazil, Cambodia, Canada, Denmark, Fiji, Finland, India, Indonesia, Jamaica, Japan, Malaysia, New Zealand, Norway, Papua New Guinea, Portugal, Singapore, South Africa, Spain, Taiwan, Timor Leste, the UK and the USA.

[Te bestellen bij Routledge](#)

BRONNEN 5/7

Eigendraads : De kracht van inclusieve dans / E. Lefevere; I. Raspoet; M. Janart (eindredacteur). – Gent : Danspunt, 2017 + dvd

Hoe schep je een omgeving waarin mensen met verschillende mogelijkheden hun danstalent kunnen ontwikkelen? Wat is inclusieve dans? Welke randvoorwaarden zijn belangrijk? En hoe zorg je voor een inclusieve manier van denken?

Met deze bundel deelt Danspunt ervaringen, concrete voorbeelden en praktische tips voor iedereen die samen wil werken met mensen met of zonder beperking. Het boek is ook bedoeld voor makers en docenten die hun danstaal willen verrijken door inclusieve dans toe te laten. Het boek bestaat uit twee delen. In het eerste deel zijn de handvaten voor het creëren van een inclusieve dansvoorstelling gebundeld. In het tweede deel zijn er praktische tips en oefeningen te vinden.

[Te bestellen bij Danspunt](#)

Unload to Upload : Handleiding voor een inclusieve danspraktijk / J. Oonk; A. Greenwood (redacteur). – Amsterdam : IT&FB, 2017. – ISBN 9789064038556

In de methodiek Unload to Upload beschrijft Joop Oonk, artistiek leider van Misiconi Dance Company, haar ervaringen met inclusieve dans. Inclusiedans is een dansvorm waarbij dansers met en zonder een beperking samen dansen. De handleiding behandelt theoretische vraagstukken en biedt praktijkvoorbeelden. Aan het boek is een trainingsprogramma met blended E-learning gekoppeld.

[Website Misiconi Dance](#)

Veerkracht : Handvaten voor een inclusieve danscreatie / K. De Visscher en anderen. – Gent : Danspunt, 2016

Voorstellingen en workshops waar mensen met en zonder een beperking samen dansen en werken is een vrij nieuw fenomeen in Vlaanderen. Met deze brochure willen Danspunt, Demos en de

Opleiding Dans van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen/ AP Hogeschool dansers en makers informeren over de mogelijkheden van inclusieve dans.

[Lees via ISSUU](#)

MUZIEK

Onbeperkt musiceren : Een onderzoek naar de sociale waarde van musiceren in groepsverband tussen mensen met en zonder een verstandelijke beperking / A. Peters. – Meesterproef Fontys Hogeschool voor de Kunsten Tilburg, Master Kunsteducatie, 2018
Welke sociale waarde ervaren mensen met en zonder lichte of matige verstandelijke beperking bij het musiceren in groepsverband? In opdracht van het LKCA onderzocht Anne Peters (Master Kunsteducatie Fontys Academie voor de Kunsten Tilburg) de sociale waarde van het samen musiceren aan de hand van een muziekproject. De meesterproef bevat een actieplan voor beleidsmakers, verenigingen en zorginstellingen.

[Lees het onderzoek](#)

Attitude is everything

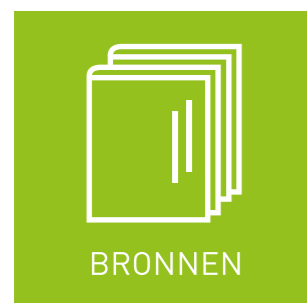
Attitude is everything is a disability-led charity which champions, trains and consults on how to improve access to live music for deaf and disabled people. They publish the important biennial publication 'State of Access Report' with focus on ticketing, access itself etc. They survey and 'mystery shop' hundreds of arts organisations.

Website [Attitude is Everything](#)

[State of Access Reports 2011-2018](#)

[Resources and case studies designed to assist venue and event organisers to improve accessibility for Deaf and disabled audiences and artists.](#)

BRONNEN 6/7

Mind the gap : Musical encounters with people with special needs: the art of attuning / M. Heijne. - Masterscriptie Koninklijk Conservatorium Den Haag, 2017

There is an increasing group of musicians who are interested in working with people with special needs and are not or don't feel prepared enough to do so. And how can this specific musical practice be of beneficial influence on (the self image of) the musician? In this thesis Manon Heijne (Master Royal Conservatoire The Hague) presents the beginnings of a module, which is an important first step in finding out what a musician needs when invited to work with people with special needs, and in this way contributes in helping them to reduce their uncertainty and frustration.

[Lees de scriptie](#)

THEATER

Zure bommen & bonbons : Het eerste handboek voor theater maken met mensen met een beperking / A. Purmer; C. Stolp. - Kiem Kunst, 2018 + kaartenset. - ISBN 9789082935103

Deze theatermethodiek van Kiem Kunst geeft praktische handvatten, leerlijnen, spelopdrachten en presentatievormen voor theater maken met mensen met een verstandelijke beperking. Het is bedoeld voor mensen die wel een opleiding binnen het sociale domein, maar geen drama- of theateropleiding hebben gevolgd. De methode is gebaseerd op de kernwaarden: empowerment, verbinding en inclusie.

[Te bestellen bij Kiem Kunst](#)

[Lees ook het artikel op Cultureel Kapitaal over deze methodiek](#)

Inclusie van verstandelijk beperkten door middel van dramatiseren : Literatuuronderzoek / D. Heijne. - Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten, 2017

Op welke manier kan dramatiseren een bijdrage leveren aan de inclusie van mensen met een verstandelijke beperking? Door Heijne (AHK) onderzocht welke aspecten van dramatiseren inclusie van mensen met een verstandelijke beperking bevorderen. Door deel te nemen aan een theatergroep kunnen mensen met een beperking relaties opbouwen, deelnemen aan de samenleving en zich persoonlijk ontwikkelen. Het publiek kan kennismaken met deze doelgroep en stereotypen en vooroordelen kunnen doorbroken worden.

[Lees het onderzoek](#)

De waarde van theater voor een inclusieve samenleving : Handreiking voor bevordering van maatschappelijke participatie / A. Laan; T. Veldhuizen (eindredacteur). - Amersfoort : Special Arts, 2017. - 978-94-91341-05-2

Wat is de waarde van de Special Theater Road Show, een voorstelling van mensen met en zonder beperking? Dit onderzocht Special Arts en Bureau HHM onder deelnemers, begeleiders en andere betrokkenen. Daarbij wordt ingegaan op drie aspecten: legitimiteit, betrokkenheid en rendement. Naast een beschrijving van de onderzoeksresultaten biedt de publicatie een handreiking voor organisaties als zorgaanbieders en gemeenten, die zich door middel van theater willen inzetten voor het realiseren van een inclusieve samenleving.

[Te bestellen bij Special Arts](#)

[Lees meer over Special Theater Road Show](#)

BRONNEN 7/7

Methodiekbeschrijving Theaterwerkplaats Tiuri /

Theaterwerkplaats Tiuri, 2016

Een beschrijving van de methodiek van Tiuri, waarbij ervaren leraren centraal staat. Theaterwerkplaats Tiuri leidt mensen met talent, ambitie en een verstandelijke beperking op tot theatermaker.

[Meer informatie](#)

'Wat mooi. Die mensen horen er ook gewoon bij.' : Kan theater met verstandelijk beperkten een positief effect hebben op hun maatschappelijke participatie? / A. Noeverman. – Scriptie ArtEZ

Academie voor Theater Zwolle, Opleiding Docent Theater, 2016

Kan theater de maatschappelijke participatie van mensen met een verstandelijke beperking stimuleren? Dat onderzoekt Annely Noeverman (ArtEZ, Opleiding Docent Theater) in haar scriptie op basis van interviews met theatermakers, zakelijk/artistiek begeleiders en theaterorganisaties, en een digitale enquête onder verwanten en zorgbegeleiders.

[Lees het onderzoek](#)

[Lees ook het artikel over het onderzoek in Magazine Special Theater Road Show Overijssel](#)

COLOFON

LANDKAART INCLUSIEVE PODIUMKUNSTEN

AUTEURS

Claudia Marinelli, Leontine Herschoe

VORMGEVING

Taluut, Utrecht

UITGEVER

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Lange Viestraat 365

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl

©LKCA Utrecht, maart 2020

